

Onderzoek en behandeling van vruchtbaarheidsproblemen bij een onregelmatige menstruele cyclus (BEO)

Bij 85% van de jonge stellen die regelmatig onbeschermde seks hebben, vindt een bevruchting plaats binnen een jaar. Als een paar volledig normaal vruchtbaar is, bedraagt de zwangerschapskans per maand ongeveer 20%. Dat betekent dat per maand 1 op de 5 vrouwen zwanger wordt. Het is dus goed mogelijk dat een zwangerschap een (flink) aantal maanden op zich laat wachten terwijl er eigenlijk niets aan de hand is.

Bij vrouwen met een onregelmatige cyclus of uitblijvende cyclus zijn er minder eisprongen per jaar of is er zelfs geen eisprong. Dit vermindert uw kans op een spontane zwangerschap. Echter, verminderde vruchtbaarheid blijkt vaak te berusten op een samenspel van factoren en we onderzoeken dan ook of er meerdere factoren zijn die uw zwangerschapskansen kunnen beïnvloeden. Voor een zinvol vruchtbaarheidsonderzoek is de medewerking van zowel de man als de vrouw noodzakelijk. Welke tests nodig zijn wordt verderop in de folder beschreven. Het is onze taak te achterhalen met een basaal endocrinologisch onderzoek (BEO) wat de oorzaak van je uitblijvende of onregelmatige cyclus kan zijn en wat mogelijk is om je kinderwens te realiseren. Jaarlijks worden bij ons vele stellen geholpen die kampen met vruchtbaarheidsproblemen.

Team

Ons team bestaat uit zeer ervaren, toegewijde en gepassioneerde medewerkers, zoals gynaecologen, fertiliteitsartsen, verpleegkundigen, medisch assistenten, secretaresses, klinisch embryologen en fertiliteitslaboranten.

Wij hebben nauw contact met een aantal andere disciplines, bijvoorbeeld uroloog, psycholoog, maatschappelijk werk en seksuoloog. Kijk voor meer informatie over ons team op de website: www.infocvb.nl. Ons doel is om stellen zo optimaal mogelijk te begeleiden. Dit betekent zowel in medisch-inhoudelijk als in psychisch opzicht.

De afspraken bij het CVB

Via de huisarts ben je verwezen naar onze afdeling in verband met kinderwens en heeft de eerste afspraak plaatsgevonden bij één van de fertiliteits-gynaecologen of -artsen. Deze heeft bepaald welke onderzoeken er zullen worden verricht om meer inzicht te krijgen in de eventuele oorzaak van het uitblijven van een zwangerschap. Deze onderzoeken worden in deze folder verder uitgelegd. Als alle resultaten van de onderzoeken bekend zijn, wordt er wederom een afspraak gepland bij je eigen fertiliteitsgynaecoloog of -arts. Dan worden alle resultaten en het verdere beleid besproken.

Wetenschappelijk onderzoek

Het is mogelijk dat je gevraagd wordt om aan wetenschappelijk onderzoek deel te nemen. Het CVB is betrokken bij onderzoek, vaak samen met andere klinieken, om te zorgen dat de zorg rondom vruchtbaarheidsproblematiek verbeterd wordt. Je krijgt van de arts of onderzoeksverpleegkundige informatie hierover.

De menstruele cyclus

De natuurlijke menstruele cyclus begint op de eerste dag van de menstruatie en duurt tot de eerste dag van de volgende menstruatie. Deze cyclus beslaat doorgaans 28 dagen, waarvan de vrouw 3 tot 7 dagen menstrueert. Aan het begin van de cyclus liggen in beide eierstokken meerdere eiblaasjes (follikels) klaar, waarvan in de eerste helft van de cyclus meestal één follikel tot volledige ontwikkeling komt. Dat komt door het hormoon FSH (follikel stimulerend hormoon), wat door een gebied bij de hersenen, de hypofyse, wordt gemaakt. Deze follikel bevat de eicel die bij de eisprong zal vrijkomen en maakt het hormoon oestradiol. Onder invloed van een aantal hormonen, vindt de eisprong (bij een cyclus van 28 dagen) plaats rond de 14e dag van de cyclus, waarbij de belangrijkste in dit proces LH (luteïniserend hormoon) is, ook door de hypofyse gemaakt.

De vruchtbare periode bevindt zich in de dagen voorafgaand aan de eisprong. Eén van de eileiders vangt de eicel die is vrijgekomen op en vervoert deze naar de baarmoeder. Onderweg kan deze eicel worden bevrucht door een zaadcel. Als dit niet gebeurt (als er dus geen zwangerschap ontstaat) begint twee weken na de eisprong de menstruatie en start de cyclus opnieuw. Het gele lichaam wat uit het eiblaasje is ontstaan verdwijnt en daarmee ook het hormoon progesteron wat in de 2e helft van de cyclus hoger is. Bij een onregelmatige of uitblijvende cyclus is het niet duidelijk of er een eisprong plaatsvindt en wanneer.

Het vruchtbaarheidsonderzoek bij cyclusstoornis (BEO)

Tijdens het basaal endocrinologisch onderzoek (BEO) kunnen met een vragenlijst en diverse onderzoeken onder andere de volgende facetten worden beoordeeld, waarbij de nadruk ligt bij het hormonale onderzoek naar de cyclusstoornis:

- Zaadkwaliteit
- Hormonen in de cyclus
- Coïtus (frequentie) (geslachtsgemeenschap), seksuologische problematiek
- Baarmoeder, eileiders, buikholte
- Eerdere zwangerschap(pen)
- Duur onvervulde kinderwens
- Leefstijlfactoren zoals leeftijd, roken, gewicht etc.

Na afsluiting van het basaal endocrinologisch fertiliteitsonderzoek wordt in een gesprek met de fertiliteitsarts besproken welke behandeling gestart kan worden. Hieronder worden de onderzoeken verder beschreven:

Bloedonderzoek bij de vrouw

Er wordt met bloedonderzoek nagegaan of je in het verleden een Chlamydia-infectie hebt doorgemaakt. Een dergelijke infectie kan onopgemerkt blijven omdat een Chlamydia-infectie bij de vrouw zonder klachten kan verlopen. Chlamydia is een bacterie die door geslachtsgemeenschap kan worden overgedragen en bij de vrouw een eileiderontsteking kan veroorzaken. Dit kan verminderde vruchtbaarheid tot gevolg hebben door littekenvorming en verklevingen. Ongeveer 10% van de vrouwen krijgt na een Chlamydia-infectie eileiderafwijkingen.

Zaadonderzoek bij de man

Het zaad (semen) wordt in het laboratorium bekeken op o.a. aantal en beweeglijkheid van de zaadcellen. Afhankelijk van de uitslag van het zaadonderzoek kan het nodig zijn om het te herhalen. Bij verminderde zaadkwaliteit kan een advies volgen voor aanvullend lichamelijk onderzoek van de man en/of bloedonderzoek. In bepaalde gevallen zal de hulp van de uroloog worden ingeroepen. Voor het zaadonderzoek heb de formulieren en het potje van uw arts ontvangen. Het semen kan worden ingeleverd bij het laboratorium, route 91. Verdere instructies staan aangegeven op het formulier. Voldoende kwaliteit van het zaad is een voorwaarde voor het starten van ovulatie-inductie. Neem bij het inleveren je legitimatiebewijs mee! Verdere instructies staan aangegeven op het formulier. Voldoende kwaliteit van het zaad is een voorwaarde voor het starten van ovulatie-inductie.

Mogelijke oorzaken van de cyclusstoornis

1. De hypofyse maakt te weinig FSH en LH aan waardoor er geen eiblaasje rijpt en er geen menstruatie is.
2. Alle hormonen zijn aanwezig, maar de eiblaasjes zijn minder gevoelig voor FSH en groeien daardoor trager of niet. Dit is bij het grootste deel van de cyclusstoornissen (80-90%) aan de hand en hieronder valt ook de PCOS. PCOS is de afkorting van Poly Cysteus Ovarium Syndroom. Bij vrouwen die aan PCOS leiden, worden in de eierstok meerdere kleine follikels gevormd. Deze kunnen maar moeilijk tot groei en ovulatie komen. Dit wordt veroorzaakt door een verstoring in de natuurlijke hormoonbalans.
3. Naar schatting heeft 4 tot 6% van de vrouwen last van PCOS. Verder informatie hierover staat in de folder over PCOS.

4. Vervroegde overgang waarbij een hoog FSH. Hierbij is er een verminderd aantal eiblaasjes in de eierstokken en probeert het lichaam nog de laatste eitjes eruit te halen door meer FSH aan te maken.
5. Overige oorzaken zoals te veel prolactine of te weinig schildklierhormoon. Dit is zeldzamer.

Adviezen om zelf de kans op zwangerschap te vergroten

Foliumzuur

Belangrijk advies! Het is voor iedere vrouw die zwanger wil worden sterk aan te bevelen om dagelijks 1 tablet van 0.5 milligram foliumzuur te gebruiken. Wetenschappelijk onderzoek heeft aangetoond dat hiermee neurale buis defecten ('open ruggetje') kunnen worden voorkomen. Foliumzuur is zonder recept verkrijgbaar bij drogist of apotheek. Voor meer informatie: www.slikeerstfoliumzuur.nl Overgewicht Het is bekend dat overgewicht bij vrouwen negatief van invloed kan zijn op de cyclus. Bij afvallen kan er een betere reactie zijn op medicatie of kan dat zelfs leiden tot cyclusherstel.

Adviezen om zelf de kans op zwangerschap te vergroten

Foliumzuur

Belangrijk advies! Het is voor iedere vrouw die zwanger wil worden sterk aan te bevelen om dagelijks 1 tablet van 0.5 milligram foliumzuur te gebruiken. Wetenschappelijk onderzoek heeft aangetoond dat hiermee neurale buis defecten ('open ruggetje') kunnen worden voorkomen. Foliumzuur is zonder recept verkrijgbaar bij drogist of apotheek. Voor meer informatie: www.slikeerstfoliumzuur.nl Overgewicht Het is bekend dat overgewicht bij vrouwen negatief van invloed kan zijn op de cyclus. Bij afvallen kan er een betere reactie zijn op medicatie of kan dat zelfs leiden tot cyclusherstel.

Leeftijd

Vruchtbaarheid en leeftijd zijn bij de vrouw onlosmakelijk met elkaar verbonden. Anders dan bij de man zijn bij de vrouw de geslachtscellen (eicellen) al bij de geboorte aangelegd en worden niet meer bijgemaakt. Dit betekent dat met het stijgen van de leeftijd het aantal overblijvende eicellen steeds kleiner wordt en dat die resterende eicellen ouder en daardoor vaker ongeschikt voor bevruchting zijn. Dit effect is al na het 30e levensjaar merkbaar, maar wordt meer uitgesproken na het 35e, om boven het 40e levensjaar een fors probleem te worden. Helaas zal een behandeling echter niets kunnen doen aan het onderliggende probleem (de verminderde hoeveelheid en kwaliteit van de eicellen) en zijn ook de resultaten van behandeling op oudere leeftijd veel slechter.

Roken

Ook roken heeft een negatief effect op de kans op een zwangerschap. Het heeft o.a. een ongunstig effect op de eierstokken, waarbij de bovenbeschreven veroudering eerder optreedt. Daarom wordt aangeraden het roken te stoppen. Roken heeft ook een negatief effect op de beweeglijkheid van de zaadcellen, ook mannen moeten dus stoppen met roken of blowen

Alcohol

Overmatig alcohol gebruik wordt ook ontraden zowel voor de man als voor de vrouw.

Mogelijke behandelingen

Clomid

Het medicijn Clomid kan ervoor zorgen dat er regelmatig een eisprong plaatsvindt waardoor je cyclus regelmatig wordt. Soms duurt het een paar maanden voordat de juiste dosering gevonden is.

FSH/HMG

Indien de behandeling met Clomid niet het gewenste resultaat heeft of als er onvoldoende FSH en LH wordt aangemaakt, kan uw arts adviseren om FSH of HMG-injecties te gaan gebruiken. Deze zorgen ervoor dat de groei van de follikels extra gestimuleerd worden en dat er regelmatig een eisprong gaat plaatsvinden.

GnRH pomp

Indien er te weinig FSH en LH zijn kan met behulp van de pomp de eigen productie worden gestimuleerd om de cyclus weer op gang te krijgen.

LEO

Heel af en toe wordt er besloten een LEO-behandeling (laparoscopische elektrocoagulatie van het ovarium) te doen. Als dit van toepassing is, krijgt je van de arts hierover meer informatie. De arts bespreekt welke behandeling bij jou van toepassing is.

Wachttijden

We proberen de afspraken zo goed mogelijk op tijd te plannen. Helaas lukt dit niet altijd. Wellicht weet je uit ervaring dat een gesprek met de behandelend arts af en toe kan uitlopen. Er zijn veel vragen en er is vaak behoefte om wat langer te praten dan gepland was. Een ander probleem is dat veel onderzoeken aan een bepaalde tijd in de cyclus gebonden zijn. Hierdoor kan het aantal patiënten per dag sterk wisselen. Wachttijden kunnen hiervan het gevolg zijn. We proberen dit zoveel mogelijk te voorkomen. Maar iedereen krijgt de ruimte die nodig is. Wij willen je dan ook met nadruk vragen om, ondanks eventuele wachttijden, toch vooral op tijd te komen en afspraken af te zeggen als je niet kunt komen.

Praktische zaken

CVB (Centrum Voortplanting Brabant)

Het CVB bevindt zich in het ETZ, locatie ETZ Elisabeth in Tilburg, route 92. Neem bij ieder bezoek aan het ETZ uw legitimatiebewijs mee!

Bloedafname

Het bloedafnamelaboratorium bevindt zich op route 21. Maar vooraf een afspraak op prikopafpraak.etz.nl
Zaadonderzoek Het zaad levert u in bij het Klinisch Chemisch & Hematologisch Laboratorium (KCHL). Dit laboratorium is te vinden op route 91.

Laboratorium

Deze bevindt zich bij het CVB, route 92. Houd rekening met 10 minuten looptijd vanaf de parkeerplaats.

Fam

Alleen bij noodgevallen buiten kantooruren en na telefonisch contact. Fam bevindt zich op locatie ETZ Elisabeth, route 80.

Patiëntenvereniging Freya

Freya is de landelijke en onafhankelijke patiëntenvereniging voor vruchtbaarheidsproblematiek. Zij behartigt de belangen van mensen die te maken krijgen met vruchtbaarheidsproblemen en ongewilde kinderloosheid. www.freya.nl.

Freya Postbus 476 6600 AL Wijchen (024) 645 10 88 www.freya.nl e-mail: secretariaat@freya.nl

Identificatieplicht

Bij ieder bezoek aan onze kliniek is identificeren verplicht. Neem daarom altijd een paspoort of ID-kaart mee.

Vergoeding van de behandeling

Zorg ervoor dat je je goed laat voorlichten door uw verzekeraar over de vergoeding van de behandeling. De vergoeding verschilt per verzekering.

CVB (Centrum Voortplanting Brabant)

Locatie ETZ Elisabeth
Hilvarenbeekseweg 60
5022 GC Tilburg
Route 92

Belangrijke telefoonnummers

ETZ (Elisabeth-TweeSteden Ziekenhuis): (013) 221 00 00

Centrum Voortplanting Brabant (CVB): (013) 221 00 60

Voor het maken van een afspraak, niet-medische vragen of het opvragen van medische gegevens: (013) 221 00 60

Van maandag tot en met vrijdag van 8.30 - 17.00 uur.

Voor medische vragen en uitslagen: (013) 221 30 06

Telefonisch spreekuur verpleegkundige

Maandag tot en met vrijdag van 8.30 - 9.30 uur en van 13.00 - 14.30 uur, donderdagmiddag van 13.30 - 14.30 uur.

Afspraak maken IUI en spoed in het weekend: (013) 221 00 60

Uitsluitend voor het maken van een afspraak voor de IUI voor de volgende dag en zaken die niet kunnen wachten tot de eerstvolgende werkdag

Zaterdag en zondag van 10.00 - 12.00 uur.

Noodgevallen: Fam: (013) 221 08 00

In noodgevallen kun je buiten kantooruren contact opnemen met Fam.

MijnETZ: medische gegevens, afspraken en uitslagen zijn in te zien via de app MyChart, te downloaden via de playstore.

Inloggen met DigiD. Meer informatie vind je op www.etz.nl/MijnETZ

Bloedprikken: www.etz.nl/bloedprikken

Maak een afspraak.

CVB, locatie ETZ Elisabeth, route 92 | www.infocvb.nl